
Diář mám plný na tři roky dopředu, říká docent Jakub Rákosník

---

Diář mám plný na tři roky dopředu, říká docent Jakub Rákosník

Kdyby se na Filozofické fakultě UK neuvolnilo v pravou chvíli volné místo, přišla by česká věda o talentovaného historika. Možná by ale získala úspěšného právníka. Šíře odborného záběru [doc. PhDr. et JUDr. Jakuba Rákosníka, Ph.D.](#), je opravdu široká a i to bylo jedním z důvodů, proč si letos od odborné poroty odnesl [Cenu Neuron pro mladé vědce v oboru společenských věd](#).

Když si člověk přečte na dveřích pracovny vaše jméno, tak ho napadne, zda se vám se všemi tituly vůbec vejde na vizitku... Na Univerzitě Karlově jste vystudoval nejdříve historii a potom práva. Byla to známka jisté nevyhraněnosti?

Přestože mě historie bavila už od střední školy, přemýšlel jsem i trochu pragmaticky. Ve vědě není zase tolik míst a já jsem doufal, že jako právník budu mít větší potenciál na pracovním trhu. Navíc práva jsou v naší rodině tradičním oborem.

Kdy nastal váš příklon k historii?

Já jsem dokonce i nastoupil do advokátní kanceláře, zároveň jsem ale dělal doktorské studium v oboru historie. Jednoho dne však zazvonil telefon a přišla nabídka, jestli bych na částečný úvazek nenastoupil na fakultu. A to rozhodlo. Neváhal jsem ani chvíli a tím se moje trajektorie ze dne na den nasměrovala někam jinam.

Vaší specializací jsou komparativní dějiny sociálních států v Evropě a problematika hospodářských cyklů. Na toto téma jste se zaměřil už během studia?

Náš ústav se vždy specializoval na moderní hospodářské a sociální dějiny 19. a 20. století, proto moje profesní zaměření směřovalo do tohoto období. Když jsem si vybíral téma své disertační práce, dlouho jsem si lámal hlavu, čemu se budu věnovat. Jednoho dne jsem se probudil a věděl jsem, že to bude meziválečná nezaměstnanost. V době mých studií, tedy v polovině 90. let, se hodně objevovaly překlady různě liberálně orientované literatury, kde zaznívaly velmi kritické ataky na sociálněpolitický systém po druhé světové válce v Evropě. Podle logiky „poznej svého nepřítele“ mě to táhlo již na počátku studia k tomu, abych si nastudoval sociální státy. A nakonec se staly i hlavním předmětem mého vědeckého zájmu.

Ve svém bádání jste se věnoval i hospodářské situaci za první republiky. Jak hodně si dnes idealizujeme toto období?

Pět let po první světové válce byla ekonomická deprese, pak nastala velká hospodářská krize a republika se z ní do roku 1938 v podstatě nedostala. Éra konjunktury byla tedy velmi krátká, trvala jen nějakých pět šest let, a přesto máme první republiku v paměti jako éru stability a prosperity. Historická paměť tak funguje. Možná i na současnost budou naši potomci jednou nahlížet jako na období hospodářské prosperity a klidu.

Platí idealizace historie v obecné rovině?

Neplatí. Vezměte si třeba období po roce 1620, které máme zafixováno jako období „temná“, jež trvalo bezmála 150 let. A to přes to, že i v těchto letech bylo možné zaznamenat období míru a relativní prosperity. Paměť úzce souvisí s politikou. Ve společnosti spolu soupeří různé paměti jednotlivých společenských skupin, které se pak odrážejí i na politické scéně. Různé strany reprezentují jiný typ historické paměti, což je dobře vidět i např. na neustálých bojích kolem Ústavu pro studium totalitních režimů.

V knize Kapitalismus na kolenou se podrobně zabýváte příčinami i důsledky velké hospodářské krize. Může být tato publikace užitečná i současným ekonomům?

Pro ekonomy by mohla být prospěšná empirická základna mé práce, tedy nashromáždění dlouhých časových řad rozličných dat, která nejsou tak úplně dostupná. Z komparace vzešly poměrně zajímavé, a pro někoho i kontroverzní, výsledky. Například že nezáleželo na povaze politického režimu – mohli to být fašisté, leví liberálové nebo socialisté –, ale že z velké hospodářské krize vzešel určitý typ intervencionistické politiky a že Roosevelt v Americe, Hitler v Německu i premiéři v Československu zhruba od roku 1932 používali podobné, často dokonce úplně stejné nástroje k boji s krizí. Tím společným jmenovatelem nástrojů byla aktivní státní politika ať už na poli zaměstnanosti, řízení měny, kartelizace apod.

Čím si to jako historik vysvětlujete?

Na počátku krize jednoznačně dominovala tradiční ekonomická ortodoxie, která zdůrazňovala zachování pevné měny a vyčištění trhu samoregulací. Krize však nekončila a neustále se prohlubovala a na pomezí let 1932/1933 už se ukazovalo, že není možné, aby se velmocí mezi sebou dohodly a začaly spolupracovat na řešení krize. Z logiky situace se tak začal prosazovat státní intervencionismus. Čekání na řešení krize samoregulací bylo již příliš dlouhé a demokratické režimy v Evropě rychle jeden po druhém mizely.

Za svou metodologickou preciznost a důraz na témata vztahující se k současným problémům jste získal Cenu Neuron. Jak jste na zprávu o ocenění reagoval?

Když mi přišla zpráva o získání ceny, špatně jsem si ji přečetl a vyšlo mi z toho, že jsem získal ocenění za celoživotní zásluhy na poli vědy. Bylo mi to divné a říkal jsem si, že v šestatřiceti jsem ještě skoro nic nedokázal, ale začal jsem se tím chlubit v rámci rodiny a koukal se na udivené obličejy. Pak jsem si to prostudoval podrobně a zjistil jsem, že se jedná o ocenění v kategorii do 40 let. Ocenění mé práce mi samozřejmě udělalo radost.

S Cenou Neuron je spojená i finanční odměna. Už víte, jak s ní naložíte?

V této věci bude mít své slovo i manželka. Předpokládám, že většina peněz půjde do bydlení.

Co vás pracovně v tuto chvíli nejvíce zaměstnává?

Psaní mám rozplánováno po měsících zhruba tak na tři roky dopředu. V druhé polovině letošního roku mě zaměstná doktorandský grant Univerzity Karlovy, v němž vystupuji jako docent-garant i jako spoluautor monografie o vývoji rodinné politiky ve 20. století. Do léta bych měl vytvořit několik hesel do kolektivní právněhistorické encyklopedie. Nakladatelství Lidové noviny připravuje v rámci edice Dějiny států publikaci zaměřenou na české dějiny a já budu během července zpracovávat první republiku. Diář mám tedy opravdu plný.

Doc. PhDr. et JUDr. Jakub Rákosník, Ph.D., se stal letošním laureátem Ceny Neuron pro mladé vědce v oboru společenských věd. Doc. Rákosník působí v [Ústavu hospodářských a sociálních dějin FF UK](#). Zaměřuje se zejména na problematiku velké hospodářské krize z přelomu dvacátých a třicátých let minulého století a na tematiku sociálního státu od jeho počátků až do současnosti.

„Dosavadní výsledky docenta Rákosníka, jeho publikační činnost, vystoupení na konferencích a prezentace oboru jsou bez přehánění mimořádné. Pozornost si zaslouhuje především jeho metodologická preciznost a důraz na témata, jež mají přesah do současnosti. O kvalitách docenta Rákosníka jasně vypovídají především jeho publikace, především odborné monografie, a ohlas, který získávají doma i v zahraničí. Zanedbatelná není ani jeho pedagogická činnost; jako vysokoškolský učitel je nesmírně náročný a zároveň nanejvýš respektovaný a vážený mezi studenty,“ zaznělo ve zdůvodnění udělení ocenění.

Zdroj: iForum

Datum: 6. 6. 2014